

Projekt 9 06 2021

U S T A W A

z dnia r.

o obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa reguluje tryb postępowania w sprawie wykonywania inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, o której mowa w art. 118 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej „obywatelską inicjatywą ustawodawczą”.

Art. 2. Grupa co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej może wystąpić z obywatelską inicjatywą ustawodawczą przez udzielenie poparcia dla projektu ustawy.

Art. 3. Projekt ustawy nie może dotyczyć spraw, dla których Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej zastrzega wyłączną właściwość innym podmiotów, którym przysługuje inicjatywa ustawodawcza.

2. Wniesienie projektu ustawy nie stanowi przeszkody do wniesienia innego projektu, w tym także przez grupę obywateli, w tej samej sprawie.

Art. 4. 1. Marszałek Sejmu prowadzi w systemie teleinformatycznym Portal Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych, zwany dalej „Portalem”, służący do:

- 1) udostępniania informacji o komitetach obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej oraz projektach stanowiących przedmiot obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej;
- 2) udostępniania formularzy wykazu osób popierających projekt ustawy za pomocą własnoręcznego podpisu;
- 3) udzielania poparcia dla obywatelskiego projektu ustawy za pomocą elektronicznej deklaracji poparcia;
- 4) przekazywania informacji o liczbie osób, które udzieliły poparcia dla obywatelskiego projektu ustawy;

¹⁾ Niniejszą ustawą:

- 1) zmienia się ustawę z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji oraz ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej;
- 2) uchyla się ustawę z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli.

- 5) udostępniania sprawozdań finansowych o źródłach pozyskanych funduszy na cele komitetu obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej;
 - 6) upowszechniania informacji o sposobie udzielania poparcia dla obywatelskich projektów ustaw;
 - 7) udostępniania materiałów edukacyjnych o instytucji obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej.
2. Obsługę Portalu zapewnia Kancelaria Sejmu.

Rozdział 2

Komitet obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej

Art. 5. 1. Czynności związane z obywatelską inicjatywą ustawodawczą wykonuje komitet obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej, zwany dalej „komitetem”, który:

- 1) przygotowuje projekt ustawy;
- 2) zbiera poparcie dla projektu ustawy;
- 3) udziela informacji o projekcie ustawy oraz prowadzi jego kampanię promocyjną;
- 4) uczestniczy w procesie ustawodawczym;
- 5) wykonuje inne czynności związane z obywatelską inicjatywą ustawodawczą.

2. Komitet tworzy co najmniej 15 obywateli, mających prawo wybierania do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, którzy złożyli oświadczenie o utworzeniu komitetu.

3. Oświadczenie o utworzeniu komitetu zawiera:

- 1) nazwę i siedzibę komitetu;
- 2) imię (imiona) i nazwisko, adres zamieszkania oraz numer ewidencyjny PESEL osób tworzących komitet;
- 3) wskazanie, spośród osób tworzących komitet, pełnomocnika komitetu i jednego lub dwóch zastępców pełnomocnika;
- 4) imię (imiona) i nazwisko oraz adres zamieszkania pełnomocnika finansowego komitetu, jeżeli komitet ma pozyskiwać i wydatkować środki finansowe.

4. Nazwa komitetu składa się z wyrazów: „Komitet obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej na rzecz projektu ustawy” oraz tytułu projektu ustawy stanowiącej przedmiot inicjatywy ustawodawczej.

5. Pełnomocnik organizuje pracę komitetu, w tym zwołuje jego zebrania, reprezentuje komitet na zewnątrz i składa oświadczenia woli w imieniu komitetu.

6. Zastępca pełnomocnika wykonuje obowiązki powierzone przez pełnomocnika.

7. W przypadku nieobecności pełnomocnika jego obowiązki wykonuje zastępca pełnomocnika, a w przypadku powołania przez komitet dwóch zastępców, jeżeli komitet nie ustalił inaczej – zastępca starszy wiekiem.

8. W przypadku śmierci, rezygnacji albo odwołania pełnomocnika jego obowiązki, do czasu powołania nowego pełnomocnika, wykonuje zastępca pełnomocnika, a w przypadku powołania przez komitet dwóch zastępców, jeżeli komitet nie ustalił inaczej – zastępca starszy wiekiem.

Art. 6. 1. Komitet nabywa osobowość prawną z dniem wydania postanowienia o rejestracji komitetu albo z dniem wydania postanowienia Sądu Najwyższego uwzględniającego skargę komitetu na odmowę rejestracji.

2. Komitet podejmuje uchwały na zebraniach komitetu w głosowaniach jawnych, bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy członków komitetu. Zebrania mogą być organizowane z wykorzystaniem środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

3. Poza zebraniem uchwały komitetu mogą być podejmowane bezwzględną większością głosów wszystkich członków komitetu, przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość lub w trybie obiegowym. Uchwała podjęta w tym trybie jest ważna, jeżeli wszyscy członkowie komitetu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały i terminie oddania głosu.

Art. 7. 1. W okresie od dnia złożenia oświadczenia o utworzeniu komitetu do dnia złożenia wniosku o rejestrację komitet podejmuje czynności związane z przygotowaniem projektu ustawy oraz jego uzasadnienia, a także zbiera na wykazie sporządzonym według wzoru określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 13 ust. 4 pkt 1, co najmniej 1000 własnoręcznych podpisów obywateli popierających projekt. Podpisy, o których mowa w zdaniu pierwszym, stanowią część wymaganej liczby 100 000 obywateli popierających projekt.

2. W okresie, o którym mowa w ust. 1, pełnomocnik komitetu może w trybie określonym w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294 oraz z 2020 r. poz. 875 i 1086) wystąpić do starosty właściwego ze względu na miejsce siedziby komitetu o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej w zakresie opracowania pod względem legislacyjno-prawnym projektu ustawy i jego uzasadnienia.

Art. 8. 1. Komitet podlega rejestracji przez Marszałka Sejmu na wniosek złożony przez pełnomocnika komitetu.

2. Do wniosku o rejestrację załącza się oświadczenie o utworzeniu komitetu, projekt ustawy wraz z uzasadnieniem oraz wykaz własnoręcznych podpisów 1000 obywateli popierających projekt.

3. Marszałek Sejmu wydaje postanowienie w sprawie rejestracji komitetu, które niezwłocznie doręcza się pełnomocnikowi komitetu. Od dnia złożenia wniosku o rejestrację projekt ustawy i jego uzasadnienie nie mogą ulec zmianie.

4. W przypadku stwierdzenia, że wniosek nie spełnia wymogów określonych w ust. 2 Marszałek Sejmu, nie później niż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku, wzywa pełnomocnika komitetu do usunięcia braków w terminie 14 dni. Nieusunięcie braków powoduje odmowę rejestracji komitetu.

5. W przypadku stwierdzenia niezgodności projektu ustawy z wymogami zawartymi w Konstytucji, niniejszej ustawie lub Regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałek Sejmu w terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku o rejestrację komitetu:

- 1) wydaje postanowienie o odmowie rejestracji komitetu albo
- 2) wzywa pełnomocnika do usunięcia niezgodności w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania, z zastrzeżeniem, że ich nieusunięcie powoduje odmowę rejestracji komitetu.

6. Podstawą postanowienia o odmowie rejestracji komitetu nie może być niedostateczne przedstawienie skutków finansowych wykonania ustawy lub innych informacji wymaganych w przepisach regulujących zakres treści uzasadnienia, jeżeli wymaga to danych, które nie są powszechnie dostępne.

Art. 9. 1. Postanowienie Marszałka Sejmu o odmowie rejestracji wraz z uzasadnieniem doręcza się pełnomocnikowi komitetu. Postanowienie może być przez pełnomocnika komitetu zaskarżone do Sądu Najwyższego w terminie 14 dni od dnia doręczenia.

2. Sąd Najwyższy rozpatruje skargę w terminie 30 dni, w składzie 7 sędziów, w postępowaniu nieprocesowym. Od postanowienia Sądu Najwyższego nie przysługuje środek prawny. Sąd Najwyższy niezwłocznie zawiadamia o treści postanowienia Marszałka Sejmu oraz pełnomocnika komitetu.

Art. 10. 1. Niezwłocznie po wydaniu postanowienia o rejestracji komitetu albo po otrzymaniu postanowienia Sądu Najwyższego uwzględniającego skargę komitetu na odmowę rejestracji komitetu Kancelaria Sejmu udostępnia w Portalu:

- 1) informacje o Komitecie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej obejmujące: nazwę i siedzibę komitetu, imię (imiona) i nazwisko pełnomocnika komitetu oraz jego zastępcy albo zastępców;
- 2) projekt ustawy wraz z uzasadnieniem, złożony wraz z wnioskiem o rejestrację komitetu;
- 3) wzór wykazu poparcia udzielanego własnoręcznym podpisem;
- 4) formularz elektronicznej deklaracji poparcia dla projektu ustawy;
- 5) informację o terminie zbierania poparcia dla projektu ustawy i prowadzenia kampanii promocyjnej projektu ustawy.

2. Kancelaria Sejmu przekazuje komitetowi dane umożliwiające umieszczenie w Portalu informacji dotyczących liczby osób, które udzieliły poparcia dla projektu ustawy przez złożenie własnoręcznego podpisu na wykazie osób popierających projekt.

Rozdział 3

Zbieranie poparcia dla projektu ustawy

Art. 11. 1. Komitet zbiera poparcie dla projektu ustawy i prowadzi kampanię promocyjną przez okres nie dłuższy niż 6 miesięcy od dnia zamieszczenia projektu ustawy w Portalu.

2. W przypadku czasowej przeszkody, istotnie ograniczającej lub uniemożliwiającej zbieranie poparcia i prowadzenie kampanii promocyjnej, komitet może wystąpić z wnioskiem do Marszałka Sejmu o zawieszenie zbierania poparcia i prowadzenia kampanii promocyjnej na czas oznaczony nie dłuższy niż 6 miesięcy. Od dnia złożenia wniosku do dnia jego rozstrzygnięcia, zgodnie z ust. 3 lub 5, bieg okresu, o którym mowa w ust. 1, ulega zawieszeniu, a w Portalu zaprzestaje się udostępniania formularza elektronicznej deklaracji poparcia oraz przyjmowania elektronicznych deklaracji poparcia.

3. Marszałek Sejmu rozstrzyga w przedmiocie wniosku, o którym mowa w ust. 2, w drodze postanowienia.

4. Na postanowienie Marszałka Sejmu o odmowie zawieszenia zbierania poparcia i prowadzenia kampanii promocyjnej komitetowi przysługuje skarga do Sądu Najwyższego. Przepisy art. 9 stosuje się odpowiednio.

5. W przypadku wydania przez Sąd Najwyższy postanowienia uwzględniającego skargę na postanowienie Marszałka Sejmu, o którym mowa w ust. 4, okres zawieszenia zbierania poparcia i prowadzenia kampanii promocyjnej liczy się od dnia otrzymania przez Komitet

postanowienia Sądu Najwyższego. W przypadku nieuwzględnienia skargi na postanowienie Marszałka Sejmu, o którym mowa w ust. 4, nie stosuje się przepisu ust. 2 zdanie drugie w zakresie zawieszenia biegu okresu, o którym mowa w ust. 1.

Art. 12. 1. Poparcie dla projektu ustawy może zostać udzielone przez złożenie:

- 1) własnoręcznego podpisu na wykazie osób popierających projekt;
- 2) elektronicznej deklaracji poparcia dla projektu ustawy, uwierzytelnionej za pomocą:
 - a) kwalifikowanego podpisu elektronicznego,
 - b) podpisu zaufanego,
 - c) podpisu osobistego,
 - d) innego środka identyfikacji elektronicznej, wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1173 i 2320).
2. Poparcie dla projektu ustawy może zostać udzielone tylko raz.
3. Wycofanie poparcia udzielonego projektowi ustawy jest nieskuteczne.

Art. 13. 1. Udzielenie poparcia przez złożenie własnoręcznego podpisu następuje na wykazie osób popierających projekt, obok imienia (imion) i nazwiska osoby składającej podpis oraz numeru ewidencyjnego PESEL. Na każdej stronie wykazu znajduje się nazwa komitetu z tytułem projektu ustawy, któremu obywatel udziela poparcia.

2. W miejscu zbierania własnoręcznych podpisów wyklada się do wglądu projekt ustawy, dla którego jest udzielane poparcie.

3. Udzielenie poparcia za pomocą elektronicznej deklaracji poparcia projektu ustawy następuje przez wypełnienie formularza udostępnionego w Portalu, uwierzytelnienie deklaracji oraz jej złożenie za pomocą Portalu. Udzielający poparcia podaje w formularzu swoje imię (imiona), nazwisko oraz numer ewidencyjny PESEL. Formularz zawiera nazwę komitetu z tytułem projektu ustawy, któremu obywatel udziela poparcia.

4. Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wykazu osób popierających projekt, o którym mowa w ust. 1;
- 2) treść i sposób udostępniania w Portalu formularza elektronicznej deklaracji poparcia dla projektu ustawy, o którym mowa w ust. 3;

- 3) środki identyfikacji elektronicznej, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. d, służące do uwierzytelniania elektronicznej deklaracji poparcia dla projektu ustawy
- uwzględniając jednolitość informacji zawartych w wykazie i formularzu, a także możliwość jednoznacznej identyfikacji osoby popierającej projekt ustawy.

Art. 14. 1. Zbieranie własnoręcznych podpisów na wykazie osób popierających projekt może prowadzić komitet i – na zasadach określonych przez komitet – każdy obywatel.

2. Podpisy na wykazie osób popierających projekt są zbierane w miejscu, czasie i w sposób wykluczający ich wymuszenie, w tym przez przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp.

Art. 15. 1. Informację o liczbie osób, które złożyły elektroniczną deklarację poparcia dla projektu ustawy, udostępnia się w Portalu na bieżąco.

2. Komitet może udostępnić w Portalu informację o łącznej liczbie osób, które poparły projekt ustawy, określając dzień, w którym tę liczbę ustalono na podstawie danych z Portalu oraz liczby osób, które udzieliły poparcia dla projektu ustawy przez złożenie własnoręcznego podpisu na wykazie osób popierających projekt.

3. Komitet może zgłosić Marszałkowi Sejmu wcześniejsze zakończenie zbierania poparcia, wskazując dzień, w którym zaprzestaje się zbierania poparcia dla projektu ustawy. Z tym dniem Kancelaria Sejmu zaprzestaje udostępniania formularza elektronicznej deklaracji poparcia oraz przyjmowania elektronicznych deklaracji poparcia.

Art. 16. 1. Nie później niż w 14 dniu od dnia, w którym upłynął termin zbierania poparcia dla projektu ustawy, albo nie później niż w 14 dniu od dnia zaprzestania zbierania poparcia, o którym mowa w art. 15 ust. 3, komitet:

- 1) przekazuje Marszałkowi Sejmu wykaz osób popierających projekt, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 albo
- 2) informuje Marszałka Sejmu o braku poparcia dla projektu ustawy udzielonego przez złożenie własnoręcznych podpisów, albo
- 3) informuje, że łącznie z elektronicznymi deklaracjami poparcia projekt ustawy nie uzyskał poparcia 100 000 obywateli.

2. Jeżeli liczba obywateli popierających projekt własnoręcznym podpisem i elektroniczną deklaracją poparcia wynosi łącznie co najmniej 100 000, Kancelaria Sejmu weryfikuje prawidłowość udzielonego poparcia w terminie 14 dni od dnia przekazania Marszałkowi Sejmu wykazu osób popierających projekt, albo informacji o braku własnoręcznych podpisów na tym wykazie.

3. W ramach weryfikacji prawidłowości udzielonego poparcia Kancelaria Sejmu sprawdza kompletność i poprawność danych i podpisów zawartych w wykazie osób popierających projekt oraz w elektronicznych deklaracjach poparcia dla projektu ustawy. 4. Przedstawiciele komitetu mają prawo uczestniczenia w czynnościach weryfikacji prawidłowości udzielonego poparcia projektowi ustawy.

5. Kancelaria Sejmu może odstąpić od dalszej weryfikacji prawidłowości udzielonego poparcia po stwierdzeniu, że pozytywnie zweryfikowano prawidłowość poparcia udzielonego przez co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu.

6. W przypadku wątpliwości co do prawidłowości udzielonego poparcia Marszałek Sejmu, nie później niż w terminie, o którym mowa w ust. 2, zwraca się do Państwowej Komisji Wyborczej o stwierdzenie, czy projekt uzyskał poparcie co najmniej 100 000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu. Państwowa Komisja Wyborcza dokonuje czynności sprawdzających w terminie 21 dni. W postępowaniu przed Państwową Komisją Wyborczą jako obserwator mogą uczestniczyć przedstawiciele komitetu.

Art. 17. 1. Jeżeli po przeprowadzeniu weryfikacji prawidłowości udzielonego poparcia liczba obywateli popierających projekt jest mniejsza niż 100 000, Marszałek Sejmu wydaje postanowienie o odmowie nadania dalszego biegu sprawie. Postanowienie to podlega uzasadnieniu z urzędu.

2. Marszałek Sejmu niezwłocznie doręcza komitetowi postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wraz z uzasadnieniem.

3. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, może być zaskarżone przez komitet do Sądu Najwyższego. Przepisy art. 9 stosuje się odpowiednio.

Art. 18. Jeżeli po przeprowadzeniu weryfikacji prawidłowości udzielonego poparcia liczba obywateli popierających projekt jest równa bądź większa niż 100 000, Marszałek Sejmu stwierdza, postanowieniem, prawidłowość poparcia projektu ustawy przez wymaganą liczbę obywateli.

Rozdział 4

Kampania promocyjna

Art. 19. 1. Kampania promocyjna służy informowaniu o treści projektu ustawy oraz wyjaśnianiu przez komitet celu projektu i potrzeby dokonania zmian w prawie, a także zachęcaniu do udzielenia poparcia dla projektu ustawy.

2. Kampanię promocyjną może prowadzić komitet i – na zasadach określonych przez komitet – każdy obywatel.

3. Nie stanowi kampanii promocyjnej nieodpłatne udostępnianie za pomocą środków komunikacji elektronicznej informacji o Komitecie i treści projektu ustawy, dokonywane bez zgody komitetu.

Art. 20. 1. Zabrania się prowadzenia kampanii:

- 1) na terenie urzędów administracji rządowej i administracji samorządu terytorialnego oraz sądów;
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie;
- 3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz oddziałów obrony cywilnej, a także skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. Zabronione jest prowadzenie kampanii promocyjnej na terenie szkół wobec uczniów.

3. Za kampanię promocyjną nie uznaje się prowadzonych przez szkołę zajęć z zakresu edukacji obywatelskiej, polegającej na upowszechnianiu wśród uczniów wiedzy o możliwościach udziału obywateli w procesie stanowienia prawa.

Art. 21. 1. Zabrania się zbierania lub udzielania poparcia dla projektu ustawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą.

2. Zabrania się organizowania, w ramach prowadzonej kampanii promocyjnej, loterii fantowych, innego rodzaju gier losowych oraz konkursów, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych.

3. Zabrania się, w ramach prowadzonej kampanii promocyjnej, nieodpłatnego rozdawania przedmiotów o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych.

4. Zabrania się podawania lub dostarczania, w ramach prowadzonej kampanii promocyjnej, napojów alkoholowych, nieodpłatnie lub po cenach sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od ceny nabycia lub kosztów wytworzenia.

Art. 22. 1. Materiałem promocyjnym jest każdy pochodzący od komitetu upubliczniony i utrwalony przekaz informacji mający związek z kampanią promocyjną.

2. Materiały promocyjne powinny zawierać wyraźne oznaczenie komitetu, od którego pochodzą.

3. Materiały promocyjne podlegają ochronie prawnej.

Art. 23. 1. Na ścianach budynków, przystankach komunikacji publicznej, tablicach i słupach ogłoszeniowych, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych można umieszczać, w ramach kampanii promocyjnej, plakaty i hasła wyłącznie po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości, obiektu albo urządzenia.

2. Przy ustawianiu własnych urządzeń ogłoszeniowych w celu prowadzenia kampanii promocyjnej należy stosować obowiązujące przepisy porządkowe. Przepisy art. 22 stosuje się odpowiednio.

3. Plakaty i hasła związane z kampanią promocyjną należy umieszczać w taki sposób, aby można je było usunąć bez powodowania szkód.

4. Policja lub straż gminna jest obowiązana usuwać na koszt komitetu plakaty i hasła, których sposób umieszczenia może zagrażać życiu lub zdrowiu ludzi albo bezpieczeństwu mienia bądź bezpieczeństwu w ruchu drogowym.

5. Plakaty i hasła oraz urządzenia ogłoszeniowe ustawione w celu prowadzenia kampanii promocyjnej pełnomocnik komitetu usuwa w terminie 30 dni po dniu zakończenia zbierania poparcia dla projektu ustawy.

6. Obowiązek, o którym mowa w ust. 5, nie dotyczy sytuacji, w której plakaty i hasła oraz urządzenia ogłoszeniowe ustawione w celu prowadzenia kampanii promocyjnej znajdują się na nieruchomościach, obiektach lub urządzeniach niebędących własnością Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub stowarzyszeń, komunalnych osób prawnych oraz spółek, w których większość akcji lub udziałów ma Skarb Państwa, jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, oraz fundacji utworzonych przez organy władzy publicznej, a pozostawienie plakatów i haseł oraz urządzeń ogłoszeniowych po upływie terminu, o którym mowa w ust. 5, nastąpi za zgodą właściciela.

7. Wójt postanawia o usunięciu plakatów i haseł oraz urządzeń ogłoszeniowych nieusuniętych przez obowiązane do tego pełnomocnika w terminie, o którym mowa w ust.

5. Koszty usunięcia ponosi obowiązany.

Art. 24. Informacje, komunikaty, apele i hasła ogłaszane w ramach kampanii promocyjnej w prasie drukowanej na koszt komitetu zawierają wskazanie, przez kogo są opłacane i od kogo pochodzą. Odpowiedzialnym za umieszczenie tego wskazania jest redaktor w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914).

Rozdział 5

Finansowanie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej

Art. 25. 1. Komitet może pozyskiwać i wydatkować środki na cele związane z obywatelską inicjatywą ustawodawczą.

2. Środki finansowe komitetu mogą być gromadzone wyłącznie na rachunku bankowym.

3. W przypadku pozyskiwania i wydatkowania środków finansowych komitet:

- 1) prowadzi rachunkowość na zasadach określonych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217) dla jednostek nieprowadzących działalności gospodarczej;
- 2) powołuje pełnomocnika finansowego, o którym mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4, odpowiedzialnego za prawidłową gospodarkę finansową komitetu, spełniającego wymogi do prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Art. 26. 1. Pełnomocnikiem finansowym może być także osoba niebędąca członkiem komitetu. Pełnomocnikiem finansowym nie może być pełnomocnik komitetu i jego zastępca.

2. Bez zgody pełnomocnika finansowego nie można zaciągać żadnych zobowiązań finansowych w imieniu i na rzecz komitetu.

Art. 27. 1. Pełnomocnik finansowy ponosi odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetu.

2. W przypadku, gdy z majątku pełnomocnika finansowego nie można pokryć roszczeń wobec komitetu, odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe komitetu ponoszą solidarnie osoby tworzące komitet.

3. Odpowiedzialność za zobowiązania majątkowe, o której mowa w ust. 1 i 2, obejmuje także zobowiązania związane z rozliczeniem korzyści majątkowych przyjętych przez komitet z naruszeniem przepisów ustawy.

Art. 28. Dochody komitetu mogą stanowić:

- 1) wpłaty własne członków komitetu;

- 2) darowizny;
- 3) środki finansowe ze zbiórek publicznych.

2. Suma wpłat od jednej osoby na rzecz komitetu nie może przekraczać trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw za rok poprzedzający utworzenie komitetu, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 29. Komitet może organizować zbiórki publiczne środków finansowych na cele związane z obywatelską inicjatywą ustawodawczą, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 14 marca 2014 r. o zasadach prowadzenia zbiórek publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1672), z tym że:

- 1) organizatorem zbiórki jest komitet;
- 2) organizowanie zbiórki nie wymaga pozwolenia;
- 3) wpłaty w ramach zbiórki mogą być dokonywane wyłącznie przelewem lub kartą płatniczą na rachunek bankowy komitetu, w tym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego;
- 4) sprawozdanie ze zbiórki załączane jest do sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 31 ust. 2.

Art. 30. 1. Komitetowi nie mogą być przekazywane środki finansowe na cele, o których mowa w art. 25 ust. 1, pochodzące:

- 1) z budżetu państwa;
- 2) od państwowych jednostek organizacyjnych;
- 3) z budżetu jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych i innych komunalnych osób prawnych;
- 4) od przedsiębiorców państwowych, a także przedsiębiorców z udziałem Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego, związków komunalnych oraz innych komunalnych osób prawnych.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, dotyczy również środków finansowych pochodzących od:

- 1) osób fizycznych niemających miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli polskich zamieszkałych za granicą;
- 2) cudzoziemców mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) osób prawnych niemających siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 4) innych podmiotów niemających siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadających zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu;
- 5) obcych przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, misji specjalnych i organizacji międzynarodowych oraz innych obcych przedstawicielstw korzystających z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych i konsularnych na mocy umów, ustaw lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do wartości niepieniężnych.

Art. 31. 1. Finansowanie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej przez obywateli jest jawne.

2. Pełnomocnik komitetu składa ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych oraz Marszałkowi Sejmu sprawozdanie finansowe o źródłach pozyskanych funduszy na cele komitetu obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej w terminie 3 miesięcy od dnia rozwiązania komitetu.

3. Sprawozdanie finansowe, o którym mowa w ust. 2, Kancelaria Sejmu udostępnia w Portalu.

4. Pełnomocnik finansowy przechowuje dokumenty związane z finansowaniem wykonywania inicjatywy ustawodawczej przez okres 12 miesięcy od dnia przekazania Marszałkowi Sejmu sprawozdania, o którym mowa w ust. 2.

5. Pełnomocnik finansowy komitetu, w przypadku uzyskania nadwyżki pozyskanych funduszy na cele obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej nad poniesionymi wydatkami, jest obowiązany przekazać tę nadwyżkę organizacji pożytku publicznego. Informację o przekazaniu nadwyżki zamieszcza się w sprawozdaniu finansowym, o którym mowa w ust. 2.

6. Minister właściwy do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, o którym mowa w ust. 2, oraz jego wzór, mając na uwadze wyodrębnienie danych o poszczególnych rodzajach dochodów i wydatków.

Rozdział 6

Rozwiązanie komitetu

Art. 32. 1. Komitet ulega rozwiązaniu po upływie 3 miesięcy od dnia:

- 1) bezskutecznego upływu terminu na zebranie poparcia 100 000 obywateli;

- 2) wydania przez Marszałka Sejmu postanowienia, o którym mowa w art. 17 ust. 1, albo wydania przez Sąd Najwyższy postanowienia nieuwzględniającego skargi na to postanowienie;
- 3) odrzucenia projektu ustawy przez Sejm;
- 4) podpisania ustawy przez Prezydenta Rzeczypospolitej;
- 5) zakończenia postępowania ustawodawczego w inny sposób.

2. W przypadku rozwiązania komitetu przed wniesieniem projektu ustawy do Marszałka Sejmu lub rozwiązania komitetu z przyczyn określonych ust. 1 pkt 1 pełnomocnik komitetu, w terminie 14 dni od dnia rozwiązania komitetu, przekazuje Kancelarii Sejmu wykaz osób popierających projekt, zawierający własnoręczne podpisy tych osób, w celu jego zniszczenia.

Rozdział 7

Przepisy karne

Art. 33. 1. Kto, w związku ze zbieraniem poparcia dla obywatelskiego projektu ustawy, prowadzi kampanię promocyjną:

- 1) na terenie urzędów administracji rządowej lub administracji samorządu terytorialnego bądź sądów,
- 2) na terenie zakładów pracy w sposób i w formach zakłócających ich normalne funkcjonowanie,
- 3) na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub oddziałów obrony cywilnej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych – podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi kampanię promocyjną na terenie szkół wobec uczniów.

Art. 34. 1. Kto, w związku z kampanią promocyjną:

- 1) umieszcza plakaty i hasła na ścianach budynków, przystankach komunikacji publicznej, tablicach i słupach ogłoszeniowych, ogrodzeniach, latarniach, urządzeniach energetycznych, telekomunikacyjnych i innych bez zgody właściciela lub zarządcy nieruchomości, obiektu albo urządzenia,
- 2) przy ustawianiu własnych urządzeń ogłoszeniowych w celu prowadzenia kampanii promocyjnej narusza obowiązujące przepisy porządkowe,

3) umieszcza plakaty i hasła w taki sposób, że nie można ich usunąć bez powodowania szkód
– podlega karze grzywny.

2. Tej samej karze podlega:

1) pełnomocnik komitetu, który w terminie 30 dni po zakończeniu kampanii promocyjnej nie usunie plakatów i haseł oraz urządzeń ogłoszeniowych ustawionych w celu prowadzenia kampanii, z zastrzeżeniem art. 23 ust. 6;

2) osoba będąca redaktorem w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe, która dopuszcza do niewykonania obowiązku umieszczenia w informacjach, komunikatach, apelach i hasłach, ogłaszanych w ramach kampanii promocyjnej w prasie drukowanej na koszt komitetu wskazania, przez kogo są opłacane i od kogo pochodzą.

Art. 35. Kto, w związku z kampanią promocyjną, nie umieszcza w materiałach promocyjnych wyraźnego oznaczenia komitetu, od którego pochodzą

– podlega karze grzywny.

Art. 36. 1. Kto, w związku z obywatelską inicjatywą ustawodawczą, zbiera poparcie dla projektu ustawy, stosując przemoc, groźbę bezprawną lub podstęp

– podlega grzywnie od 1 000 do 10 000 złotych.

2. Tej samej karze podlega, kto zbiera poparcie na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej albo oddziałów obrony cywilnej lub skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

3. Kto udziela lub przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą w zamian za zbieranie lub udzielanie poparcia dla projektu ustawy

– podlega grzywnie od 10 000 do 50 000 zł.

Art. 37. Kto, w związku z obywatelską inicjatywą ustawodawczą, prowadząc kampanię promocyjną organizuje loterie fantowe lub innego rodzaju gry losowe albo konkursy, w których wygranymi są nagrody pieniężne lub przedmioty o wartości wyższej niż wartość przedmiotów zwyczajowo używanych w celach reklamowych lub promocyjnych

– podlega grzywnie od 5 000 do 50 000 złotych.

Art. 38. Kto, w związku z obywatelską inicjatywą ustawodawczą, podaje lub dostarcza, w ramach prowadzonej kampanii promocyjnej, napoje alkoholowe nieodpłatnie lub po cenach

sprzedaży netto możliwych do uzyskania, nie wyższych od cen nabycia lub kosztów wytworzenia

– podlega grzywnie od 5 000 do 50 000 złotych.

Art. 39. Pełnomocnik finansowy, który w związku z obywatelską inicjatywą ustawodawczą nie dopełnia obowiązku gromadzenia środków finansowych na rachunku bankowym

– podlega karze grzywny.

Art. 40. Kto przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem przeszkadza w wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli albo przez nadużycie stosunku zależności wywiera wpływ na jej wykonywanie

– podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 41. Pełnomocnik finansowy, który:

- 1) nie dopełnia obowiązku przekazania ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych lub Marszałkowi Sejmu sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 31 ust. 2, albo podaje w nim nieprawdziwe dane,
- 2) nie dopełnia obowiązku przechowywania dokumentów związanych z finansowaniem wykonywania inicjatywy ustawodawczej, o którym mowa w art. 31 ust. 4,
- 3) nie przekazuje organizacji pożytku publicznego nadwyżki środków finansowych, o której mowa w art. 31 ust. 5

– podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

Art. 42. Do postępowania w sprawach, o których mowa w art. 33–35 i art. 39 stosuje się przepisy o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 43. W ustawie z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2020 r. poz. 805) po art. 23a do dodaje się art. 23b w brzmieniu:

„Art. 23b. 1. Jednostki publicznej radiofonii i telewizji stwarzają komitetowi obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej, który zebrał co najmniej 50 000 elektronicznych deklaracji poparcia, możliwość nieodpłatnego informowania o prowadzonym przez ten komitet zbieraniu poparcia dla projektu ustawy przez:

- 1) udostępnienie czasu przeznaczonego na rozpowszechnianie nieodpłatnie audycji promocyjnych oraz debat poświęconych obywatelskiemu projektowi ustawy w każdym z programów ogólnokrajowych i programów regionalnych;
- 2) przygotowanie i emisję audycji promocyjnych oraz debat poświęconych obywatelskiemu projektowi ustawy, uwzględniając typ i rodzaj nośnika zapisu audycji promocyjnych.

2. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji określi, w drodze rozporządzenia, tryb postępowania związanego z nieodpłatnym informowaniem o prowadzonym przez komitet obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej zbieraniu poparcia dla projektu ustawy, a także sposób przygotowania i emisji audycji oraz czas przeznaczony na ich rozpowszechnianie, uwzględniając zakres regulacji stanowiących przedmiot projektu i rzetelne przekazywanie informacji, typ i rodzaj nośnika zapisu audycji promocyjnych, a także dostępność audycji dla obywateli.”.

Art. 44. W ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2232 oraz z 2021 r. poz. 159) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 1:

a) w pkt 4 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje wyraz „lub”,

b) po pkt 4 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

„5) opracowanie pod względem legislacyjno-prawnym projektu ustawy i jego uzasadnienia, mającego być przedmiotem inicjatywy ustawodawczej wykonywanej przez obywateli na podstawie ustawy z dnia o obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej (Dz. U. ... poz. ...).”;

2) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Nieodpłatna pomoc prawna udzielana obywatelom, którzy utworzyli obywatelski komitet inicjatywy ustawodawczej

„Art. 15a. 1. Nieodpłatna pomoc prawna udzielana jest także obywatelom, którzy utworzyli komitet obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej na podstawie ustawy z dnia o obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej (Dz. U. ... poz. ...) poprzez sfinansowanie umowy o opracowanie pod względem legislacyjno-prawnym projektu

ustawy i jego uzasadnienia, mającego być przedmiotem inicjatywy ustawodawczej zgłoszonej przez ten komitet.

2. Umowa o opracowanie pod względem legislacyjno-prawnym projektu ustawy i jego uzasadnienia zawierana jest przez powiat ze wskazanym przez pełnomocnika komitetu adwokatem, radcą prawnym, profesorem lub doktorem habilitowanym nauk prawnych bądź osobą posiadającą co najmniej 3-letnie doświadczenie w wykonywaniu czynności bezpośrednio związanych z tworzeniem projektów ustaw lub rozporządzeń.

3. Wysokość wynagrodzenia z tytułu wykonania umowy nie może przekroczyć sześciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw za rok poprzedni, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Wypłata wynagrodzenia następuje na podstawie protokołu odbioru przedmiotu umowy podpisanego przez pełnomocnika komitetu.

4. Do nieodpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w ust. 1–3, nie stosuje się przepisów rozdziału 2, z tym że zawarcie i finansowanie umowy przez powiat jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej.”.

Art. 45. Do komitetów inicjatywy ustawodawczej utworzonych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz projektów wniesionych do Marszałka Sejmu przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 46. Traci moc ustawa z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. z 2018 r. poz. 2120).

Art. 47. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.